

Hållbar tillväxt, stark välfärd och en framtid att längta till

TCO:s skattepolitiska program

Förbundsarbetsgruppen

Veronica Magnusson, ordförande, TCO-styrelsen och Vision

Tobias Brännemo, Unionen

Johan Eklund, Fackförbundet ST

Pia-Karin Eriksson, Polisförbundet

Elin Moberg, Unionen

Jonas Vallgård, Vårdförbundet

Karin Pilsäter, TCO

TCO:s skattepolitiska program har antagits av TCO:s styrelse 2025-12-01

Kontakt

Karin Pilsäter

070-382 65 55

karin.pilsater@tco.se

Förord

Skattesystemets utformning är en central del av villkoren och förutsättningarna på arbetsmarknaden. TCO har därför under lång tid engagerat sig i den skattepolitiska debatten, med betoning på inkomstskattefrågor. TCO var exempelvis starkt pådrivande för genomförandet av individuell inkomstbeskattning 1971, en av de viktigaste jämställdhetsreformerna. Likaså var TCO en viktig aktör i genomförandet av ”århundradets skatte-reform” 1990/91, en bred politisk överenskommelse med ambitionen att göra skattesystemet mer effektivt och enhetligt, och att göra arbete mer lönsamt.

TCO:s centrala utgångspunkter för skattepolitiken är att det ska löna sig bättre att arbeta, utbilda sig och ta ansvar för både kvinnor och män. Samtidigt ska skattesystemet kunna leverera på sin huvuduppgift - att finansiera det offentliga åtagandet. Att skattesystemet utformas så att det ger goda förutsättningar för jobb och tillväxt är nyckeln till att långsiktigt säkra välfärdens finansiering. För TCO är det självklart att tillväxt och välfärd är en nyttig symbios som vi ska bejaka, inte en konflikt att bekämpa.

” Skatteuttaget kommer behöva öka. Det bör ske genom en förskjutning från att beskatta arbete, till att i högre grad beskatta kapital, konsumtion och miljöförstörande verksamhet.

När vi nu presenterar ett nytt skattepolitiskt program kvarstår dessa utgångspunkter. Det svenska skattesystemet i grunden är väl utformat. Men vi befinner oss i en snabbt föränderlig omvärld, med ett nytt säkerhetsläge, växande klimathot och en åldrande befolkning. För att möta dessa utmaningar och bibehålla en god välfärd konstaterar TCO och våra medlemsförbund i det nya programmet att skatteuttaget kommer behöva öka. Det bör ske genom en förskjutning från att beskatta arbete, till att i högre grad beskatta kapital, konsumtion och miljöförstörande verksamhet.

Därtill så har det sedan den stora skattereformen 1990/91 gjorts många kortsiktiga avvikelser som gjort skattesystemet krångligare och mindre effektivt än det skulle kunna vara. Det borde vara hög tid för politiken att göra en mer samlad översyn.

TCO:s skattepolitiska program visar utgångspunkter och inriktning för skattepolitiken, och ska fungera som karta och kompass i vårt arbete. Vi hoppas att den ska ha samma funktion för politiken.

A handwritten signature in black ink that reads "Therese Svanström".

Therese Svanström
Ordförande TCO

Innehållsförteckning

SKATTEPOLITIK FÖR FLER OCH BÄTTRE JOBB OCH LÅNGSIKTIG	
FINANSIERING AV VÄLFÄRDEN	6
Ekonomiska styrmedel för klimat och miljö	6
Sju utmaningar för skattesystemet	7
Det samlade skatteuttaget, effektivitet och legitimitet.	7
Fördelningspolitiska avvägningar	8
Avvägningar kring skattesystemets principer	8
En samlad skatteöversyn	10
SKATTEPOLITIKENS ÖVERGRIPANDE INRIKTNING	11
SKATT PÅ ARBETE	12
Inkomstskatter	12
Arbetsgivaravgifter	13
SKATT PÅ KAPITAL	14
Företagande och entreprenörskap	14
Bostäder och privatkapital	15
SKATT PÅ KONSUMTION	16
Mervärdesskatten	16
Punktskatter på miljö och trafik	16
ROT och RUT	17
EKONOMISKA STYRMEDEL FÖR KLIMAT OCH MILJÖ	18
INTERNATIONELLA SKATTEFRÅGOR	20

Skattepolitik för fler och bättre jobb och långsiktig finansiering av välfärden

Målet för den ekonomiska politiken, där skattesystemet är en del, är ur TCO:s perspektiv en både miljömässigt och socialt hållbar ekonomisk utveckling med en arbetsmarknad för fler och bättre jobb, ökande välstånd och reallöner samt växande företag.

Skattesystemets huvuduppgift är att finansiera det offentliga åtagandet av offentlig konsumtion och investeringar i ett system som ger så goda förutsättningar som möjligt för långsiktigt hållbara tillväxtvillkor.

Samtidigt behöver skattesystemet och dess mekanismer användas för att skapa starkare ekonomiska styrmedel för klimatomställningen.

Framväxten av AI, digitaliseringen, den geopolitiska utvecklingen, nya internationella överenskommelser och andra företeelser som påverkar globalisering kan på kort sikt ändra de ekonomiska förutsättningarna radikalt. Detta till trots hoppas vi att den inriktning på skatteöversyn som vi här presenterar ska vara relevant för en längre tid framåt.

Ekonomiska styrmedel för klimat och miljö

Skattesystemets mekanismer behövs för att skapa starka ekonomiska styrmedel för klimatomställningen. Många av dessa ingår i gemensamma europeiska system.

Effektiva ekonomiska styrmedel syftar till att minska skadlig påverkan på klimat och miljö, samt driva omställning och innovation. Därför utgör skatter på klimatförstöring och miljöskadlig verksamhet inte en stabil och långsiktig finansiering av välfärden.

Det är angeläget att de styrmedel som behövs i omställningen till ett fossilfritt samhälle samspelar effektivt med andra skatter och avgifter, subventioner, utsläppshandel och regelverk.

Sju utmaningar för skattesystemet

Det finns viktiga utmaningar som skattesystemet måste bidra till att möta samtidigt som välfärden får en långsiktigt hållbar finansiering:

1. Ekonomins behov av utvecklingskraft genom utbildning, strävsamhet, innovation och entreprenörskap är centralt.
2. Klimatomställningen måste väga betydligt tyngre även i utformning av skatter och avgifter och bidra till konkurrenskraft och utvecklingskraft.
3. Digitalisering och teknisk utveckling liksom klimatomställningen och dess krav och möjligheter skapar stort omvandlingstryck i ekonomin, vilket förutsätter stor omställningsförmåga hos individen. Det växande behovet av utbildning, även återkommande utbildning, för att säkra individens ställning på arbetsmarknaden och kompetensförsörjningen.
4. Globalisering och konkurrens om lokalisering av jobb med hög kvalitet och inkomster, liksom konkurrens om kvalificerad arbetskraft när många verksamheter är lägesberoende. Detta för att bidra till goda förutsättningar för näringslivet.
5. EU-medlemskapets utveckling och fortsatt ekonomisk integration och internationellt samarbete kring beskattning.
6. Den stora internationella osäkerheten, behov av strategisk autonomi, militärt och civilt försvar.
7. Den demografiska utvecklingen och behovet av ett längre arbetsliv. Ett jämställdhetsperspektiv i skattepolitiken är också centralt.

Det är angeläget att de styrmedel som behövs i omställningen till ett fossilfritt samhälle samspelar effektivt med andra skatter och avgifter, subventioner, utsläppshandel och regelverk.

Det samlade skatteuttaget, effektivitet och legitimitet

TCO tar inte ställning till exakt nivå på skattekvot. Det samlade behovet av skatteintäkter beror också på avvägningar inom politikområden som ligger utanför TCO:s bevakningsfrågor. Det är i slutänden en politisk avvägning och bedömning hur stort det totala skatteuttaget ska vara. Hur skatterna tas ut påverkar också hur mycket skatteintäkter som genereras.

Sverige har stora ambitioner på välfärdens område, hälso- och sjukvården, kulturen såväl som rättsväsende, infrastruktur, utbildning och omställning och andra delar av det offentliga åtagandet där det också i många fall behövs förstärkningar.

Det är dock vår bedömning att den demografiska utvecklingen, behovet av

klimatomställning och klimatanpassningar liksom satsningar på totalförsvaret på medellång sikt kommer att ställa särskilda krav på högre skatteintäkter. Sverige kan sannolikt inte klara dessa framtidsutmaningar utan ett ökat skatteuttag.

Ju mer skatt som tas ut, desto viktigare är det att skattesystemet har en bra struktur. Systemet måste kunna leverera högre skatteintäkter utan att villkor för jobb och företagande försämras långsiktigt på ett sätt så att skatteintäkterna påverkas negativt eller uteblir. Ekonomins utvecklingskraft styrs inte av skattekvotens exakta nivå, utan skattesystemets utformning i kombination med skatteintäkternas användning.

Skattesystemets legitimitet, såväl hos företag som hos allmänhet är avgörande. Legitimiteten måste gälla både att skatten tas in på ett effektivt, rätt och rimligt sätt, att andra också betalar och att man upplever att skattepengarna används på rätt sätt till rätt saker.

Fördelningspolitiska avvägningar

Skattesystemets huvuduppgift är att finansiera det offentliga åtagandet på ett så effektivt sätt som möjligt.

De skattefinansierade välfärdssystemens omfattning och utformning är viktigare ur fördelningssynpunkt än beskattningen i sig. Det gäller såväl tillgång till välfärdstjänster som socialförsäkringar och transfereringar. Generellt är välfärdssystemen mer effektiva och framgångsrika ur ett fördelningsperspektiv för att skapa livschanser och jämställdhet, än skattesystemets utformning som sådant.

Beskattning och välfärdstjänster är centrala för omfördelning över livet såväl som mellan människor. Välfärdstjänster (såsom utbildning), socialförsäkringar (såsom sjukförsäkring) och transfereringar (såsom bostadsbidrag) är exempel på detta. Systemen måste vid en översyn ses samlat och samverka exempelvis vad gäller samlade marginaleffekter från skatter och inkomstprövade bidrag.

Fördelningspolitiska aspekter och avvägningar behöver också finnas med direkt i skattesystemets samlade konstruktion, inte minst för att skapa bred legitimitet.

Avvägningar kring skattesystemets principer

- Avvägning mellan likformighet, legitimitet, neutralitet och effektivitet.
- Avvägning mellan beskattning av arbete och beskattning av kapital och konsumtion.
- Avvägning mellan stabila skatteintäkter och styrande avgifter.

Likformighet, neutralitet, legitimitet och effektivitet

Likformighet och neutralitet bör vara utgångspunkten för skattesystemet. Lika företeelser bör beskattas likvärdigt, och skatter bör som utgångspunkt vara neutrala inför skattebetalares val. För varje avvikelse bör legitima skäl kunna redovisas tydligt, och avvikelsen bör samtidigt vara effektiv för att motiveras.

Men grundprinciperna om likformighet och neutralitet har mer och mer ersatts av skatteförändringar styrda av ett effektivitetstänkande. Fler och fler företeelser beskattas utifrån hur känsliga de är för beskattning eller för att man vill styra beteenden, gynna vissa grupper, skapa jobb och så vidare.

Dessa avvikelser är problematiska av flera skäl. Varje avvikelse skapar gränsdragningsproblem (exempelvis differentierad moms) och tröskel-effekter. Konsumtionsval snedvrids i olika syften, för att minska konsumtion av något skadligt eller uppnå något positivt. Det är dock inte säkert att det positiva tjänar allmänintresset, utan kan gynna ett särintresse på allmänintressets bekostnad. Avvikelser och särlösningar riskerar dessutom att ge högre administrativa kostnader, särskilt för mindre företag, och motverkar därmed tillväxt och jobbskapande.

Enkelhet har ett värde i sig. Komplexitet har kostnader, inte minst för att förutsägbarheten för enskilda och företag försvåras.

Likformighet avser här nödvändigtvis inte lika beskattning i slutledet. Om koldioxidutsläpp i produktionsprocess beskattas likvärdigt kommer slutprodukter som i sig är likvärdiga ha olika priser beroende på tillverkningsprocess, det vill säga en likformig beskattning uppnås utan att lägga på olika beskattning i slutledet.

Globaliseringen och dess ökande konsekvenser för konkurrenskraft och utvecklingskraft kan ofta vara skäl för att införa avvikelser. Här måste också frågor om internationellt samarbete kring skatteflykt och aggressiv skatteplanering lyftas fram.

Sammanfattningsvis talar detta för att en reformering av skatterna bör sträva efter färre särlösningar och en högre grad av neutralitet och likformighet.

En reformering av skatterna bör sträva efter färre särlösningar och en högre grad av neutralitet och likformighet.

Beskattning av arbete och beskattning av kapital och konsumtion

Nästan två tredjedelar av skatteintäkterna kommer från beskattning av arbete (inklusive arbetsgivaravgifter) eller inkomster som genererats från arbete. Det finns mycket starka skäl att se över fördelningen av beskattningen mellan olika skattebaser.

På senare år har de allra högsta marginalsatterna på arbete minskat, men Sverige har fortfarande bland de högsta marginalsatterna. Internationell konkurrens, goda villkor för utbildning, kunskap och innovation är fortsatt viktigt att beakta.

För att fortsatt bidra till fler och bättre jobb finns det goda skäl att skattuttaget på arbete inte ökar. Av detta skäl bör staten finansiera en större

del av välfärden på kommunal och regional nivå, så att höjda kommunala inkomstskattesatser kan undvikas.

Stabila skatteintäkter och styrande avgifter

Hänsyn behöver tas på både kort och lång sikt vad gäller styrande skatter som syftar till att minska en företeelse, som exempelvis koldioxidskatten, och de stabila skatteintäkter som finns för att kontinuerligt finansiera de offentliga utgifterna, de fiskala behoven.

Skatter som motiveras med att styra bort från exempelvis miljöskadlig verksamhet och bidra till omställning kan inte på längre sikt samtidigt väntas finansiera de offentliga utgifterna på ett stabilt sätt.

En samlad skatteöversyn

TCO anser att det svenska skattesystemets grunder är bra, och står sig väl i en internationell jämförelse för konkurrenskraft samtidigt som det finansierar de offentliga utgifterna och bidrar till växande välbefinnande.

Dock har mycket hänt i vår omvärld och med den tekniska utvecklingen. En del av de ändringar i skattesystemet som gjorts är svar på det.

Avvikelse, specialregler och undantag som gjorts sedan 1990-talet har rört till systemet och minskat överblicken och förutsägbarheten, och systemet behöver därför få en översyn.

Skatteuttaget behöver också få en större betoning på konsumtion, kapital, miljöskadlig verksamhet i stället för arbete. De ekonomiska styrmedlen för klimat och miljö behöver stärkas.

För att en sådan förändring ska vara genomförbar och få legitimitet behöver sannolikt flera saker göras samtidigt där olika typer av exempelvis fördelningspolitiska hänsyn kan tas.

Skattesystemet behöver en uppdatering till dagens och framtidens förutsättningar. En sådan översyn behöver också präglas av långsiktighet och stabilitet.

Regeringen bör tillsätta en utredning i form av expertgrupp som utifrån de mest angelägna skattefrågorna kan ta fram ett underlag för en översyn.

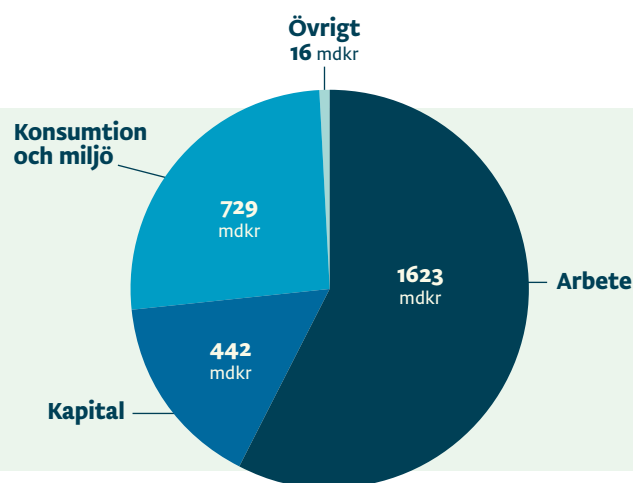
Avvikelse, specialregler och undantag som gjorts sedan 1990-talet har rört till systemet och minskat överblicken och förutsägbarheten, och systemet behöver därför få en översyn.

Skattepolitikens övergripande inriktning

DE TOTALA SKATTEINTÄKTERNA till offentlig sektor uppgår 2026 till 2 810 miljarder kronor, varav 1 409 miljarder till staten.

De totala skatteintäkterna fördelas på arbete, 1623 miljarder, kapital 442 miljarder, konsumtion och miljö 729 miljarder och övrigt 16 miljarder.

Källa: 2026 års budgetproposition, regeringen.se

Den samhällsutveckling och de utmaningar vi ser talar för att skatten på arbete och kompetens bör minska i betydelse och i stället ökas på konsumtion, kapital och miljöskadlig verksamhet. Skattesystemet måste bättre stödja omställning såväl för individer som för företag och samhället i stort.

Det är också viktigt att skattesystemet får en sådan struktur att det klarar av att leverera mer pengar än idag utan större skadeverkningar på ekonomin och utan att tappa legitimitet.

TCO anser att

- Det svenska skattesystemet är i grunden väl fungerande.
- Förändringar i förutsättningarna liksom genomförande av ett flertal avvikelser gör att det är dags att uppdatera skattesystemet.
- Det ska löna sig bättre att arbeta, utbilda sig och ta ansvar.
- Skattesystemet ska gynna jobb och växande företagande och därmed vara en viktig del i att säkra välfärdens långsiktiga finansiering.
- Beskattningen bör skifta över från skatt på arbete mot skatt på kapital, konsumtion och miljöskadlig verksamhet.
- Stora utmaningar som klimatomställning, digitalisering, internationalisering kräver förnyelse av skatterna.

Skatt på arbete

Nära 60 %, 1 623 miljarder kronor, av de samlade skatteintäkterna kommer från skatt på arbete (och inkomster relaterade till arbete, såsom pension eller socialförsäkringar). Det fördelas ungefär hälften/hälften mellan inkomstskatt och arbetsgivaravgifter, eller 809 respektive 814 miljarder kronor.

Av dessa utgör den statliga inkomstskatten 69 miljarder, eller 2,5 % av de totala skatteintäkterna.

Källa: 2026 års budgetproposition, regeringen.se

Inkomstskatter

De flesta inkomsttagare betalar bara den kommunala inkomstskatten. Det skiljer samtidigt närmare 7 kronor på varje hundralapp beroende på i vilken kommun man bor.

TCO anser att staten behöver ta ansvar för en större andel av kostnaden för välfärden och exempelvis behovet av klimatanpassning i kommuner och regioner. Den kommunala inkomstskatten bör inte höjas, det är bättre att belasta andra skattebaser än arbete.

Det kommunala utjämningsystemet behöver skärpas, det är inte rimligt att det skiljer så mycket mellan kommunerna, även om det kommunala självstyret också måste ge utrymme för lokala prioriteringar. Det är opåverkbara skillnader i förutsättningar som ska utjämnas, inte lokala prioriteringar eller bristande effektivitet.

” Det skiljer närmare 7 kronor på varje hundralapp beroende på i vilken kommun man bor.

TCO välkomnade införandet av jobbskatteavdraget, så att det lönade sig bättre att arbeta. Men när jobbskatteavdraget vuxit mer och mer leder det dock till att värdet av socialförsäkringarna urholkas när skillnaden i nettoinkomst mellan arbete och försäkringsersättning växer. Ersättning från sjuk- och föräldraförsäkringen liksom arbetslöshetsförsäkringen utgör i praktiken försäkrad lön, på samma sätt som pension.

Det är redan en väsentlig skillnad att arbeta jämfört med att tillfälligt få sin försörjning från socialförsäkringar. Detta gäller även i hög grad försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd). Ytterligare ökade skillnader är därför inte en effektiv väg för att få fler sysselsatta.

För att undvika urholkning av socialförsäkringarnas värde bör fortsatta inkomstskattesänkningar även omfatta ersättningar från socialförsäkringar såsom sjuk- och föräldraförsäkring.

TCO anser att utbildning och ansvarstagande ska uppmuntras mer. Behovet av omställning och svårigheter med kompetensförsörjning kommer att växa. Skattesystemet är en viktig faktor som påverkar tjänstemännens

agerande. Det innebär att marginalskatternas effekter på utbildning, vidareutbildning, karriär och rörlighet samt arbetsutbud måste beaktas.

På senare år har de allra högsta marginalskatterna sänkts och värnskatten avskaffats. Men fortfarande får 34 procent, en tredjedel av de heltidsarbetande tjänstemännen, behålla mindre än hälften av en löneökning när man vidareutbildar sig, tar på sig mer ansvar eller ett extra nattpass. Det är också ett stort steg att gå från drygt 30 till drygt 50 procents skatt.

TCO anser att strävan för inkomstskattens utformning bör vara en fortsatt växling genom att höga marginalskatter på arbetsinkomst, det vill säga den statliga inkomstskatten, byts mot ökat uttag av skatt på kapital så att det lönar sig bättre för tjänstemän att utbilda sig och ta på sig mer ansvar. Detta kan exempelvis utformas så att den statliga inkomstskatten får ett första steg på 10 procent istället för 20.

TCO anser att

- Inkomstskatterna ska utformas så att det lönar sig bättre att utbilda sig och ta ansvar.
- De högsta marginalskatterna bör växlas mot ett högre uttag av skatt på exempelvis kapital. Färre ska betala statlig inkomstskatt och den bör bli lägre, exempelvis genom ett första steg på 10 procent.
- Den kommunala inkomstskatten bör bli mer likvärdig genom att staten tar ett större ansvar för välfärdens finansiering och att utjämningsystemet skärps.
- Fortsatta inkomstskattesänkningar bör även omfatta ersättningar från socialförsäkringarna.

Arbetsgivaravgifter

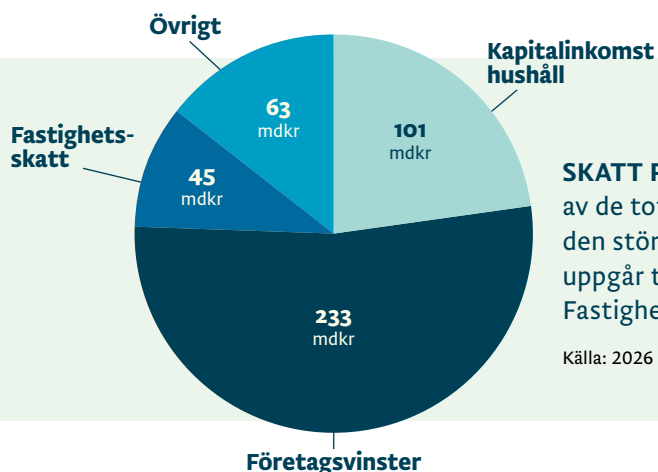
Arbetsgivaravgifterna bör i huvudsak vara enhetliga, inte selektiva avseende exempelvis ålder eller geografi. Det är väl belagt att detta inte är ett effektivt sätt att öka sysselsättningen.

Arbetsgivaravgiften har tagits ur löneutrymmet, och ska som princip utgöra socialförsäkringsavgifter, men arbetsgivaravgifternas rena skattedel, den allmänna löneavgiften, uppgår nu till över 10 procent av lönesumman. Detta är dock – på grund av beloppets storlek – svårt att åtgärda. Ett litet sätt att göra avgifterna mer försäkringsmässiga är att höja taken i socialförsäkringarna.

TCO anser att

- Arbetsgivaravgifter bör i huvudsak vara enhetliga.
- Taken i socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen bör höjas, med sikte på att 80 procent av de som arbetar ska ha 80 procent av lönen i ersättning.

Skatt på kapital

SKATT PÅ KAPITAL, företagande och entreprenörskap uppgår till ca 15 % av de totala skatteintäkterna, eller 442 miljarder kronor. Bolagsskatten är den största posten på 233 miljarder. Kapitalinkomstskatt från hushållen uppgår till 131 miljarder kronor, med avdrag för 30 miljarder i ränteavdrag. Fastighetsavgiften från hushållen uppgår till 20 miljarder kronor.

Källa: 2026 års budgetproposition, regeringen.se

Företagande och entreprenörskap

Goda villkor för företagande och entreprenörskap är centrala för välstånd och välfärd. Fler och bättre jobb skapas i växande företag. Sverige ska vara en bra plats för att starta och driva företag som växer.

Skattesystemet är en del av de villkor som påverkar företagandets förutsättningar. Det gäller inte bara nivåer på skattesatser, utan även hur skatterna tas ut och regelverkens långsiktighet och förutsägbarhet. Förutsättningarna för företagandet består också i hög grad av god kompetensförsörjning liksom väl utbyggd och underhållen infrastruktur, sådant som skatterna finansierar.

Företagandets förutsättningar styrs inte enbart av beskattning av bolagsvinster och avkastning från företagande. Arbetsgivaravgifter, inkomstskatter men också särskilda regler kring FoU, investeringar, punktskatter och ekonomiska styrmedel har stor betydelse.

Bolagsskatten utgör en viktig skatteälla. Bolagsskatten behöver ligga i nivå med våra viktigaste konkurrentländer. Det internationella samarbetet, både avseende skattenivåer och regelverk är centralt i arbetet med att bekämpa skatteundandragande och skapa rättvisa konkurrensvillkor.

” **Beskattningen bör gynna växande företag och entreprenörskap men inte vara ett verktyg för omvandling av högt beskattad arbetsinkomst till lågt beskattad kapitalinkomst.**

Beskattningen av fåmansbolagsdelägare är central. Denna kommer med nödvändighet att behöva vara komplicerad för större bolag. Det är därför angeläget att den så kallade förenklingsregeln kan tillämpas av de flesta småföretagare. Beskattningen bör gynna växande företag och entreprenörskap men inte vara ett verktyg för omvandling av högt beskattad arbetsinkomst till lågt beskattad kapitalinkomst. Det bör därför exempelvis inte vara möjligt att enbart ta ut kapitalinkomster.

Egenföretagare behöver få bättre villkor generellt. För många egenföretagare är villkor för socialförsäkringar, liksom regelverk i övrigt, minst lika viktigt som beskattning. Och för beskattning gäller minst lika mycket enkelhet och bättre förutsägbarhet som nivå på beskattning. Det bör utredas om det kan införas en företagsform som är inriktad på att förenkla såväl beskattning som socialförsäkringar för egenföretagare i tjänstesektor.

TCO anser att

- Skattesystemet ska uppmuntra entreprenörskap och växande företag.
- Internationellt samarbete är viktigt och bör utvecklas, inte minst för att bekämpa skatteundandragande.
- Bolagsskatten ligger på en konkurrenskraftig nivå.
- Reglerna för fåmansbolag ska främja entreprenörskap och växande företag men bör motverka ren inkomstomvandling av skatteskal.
- Egenföretagare behöver få bättre villkor vad gäller socialförsäkringar, regelverk så väl som skatteregler.

Bostäder och privatkapital

Sverige behöver en bättre fungerande bostadsmarknad. Det behövs inte minst för att arbetsmarknaden ska fungera väl. Den låga och regressiva fastighetsbeskattningen har bidragit till kraftigt stigande fastighetsvärden och en minskad rörlighet och tillgänglighet. Beskattningen av privatbostaden behöver därför reformeras.

Beskattningen av privatbostäder bör totalt sett bli något högre, och främja rörlighet och ett mer effektivt nyttjande av befintliga bostäder. Detta kan ske genom en fastighetsskatt som är mer proportionell mot bostadens värde införs och en begränsning av reavinstskatten, ”flyttskatten” i syfte att främja rörlighet genomförs. Det är angeläget att stärka generationsrättvisan. Ränteavdragen, som främst avser räntor för bolån, kan stegvis trappas ned.

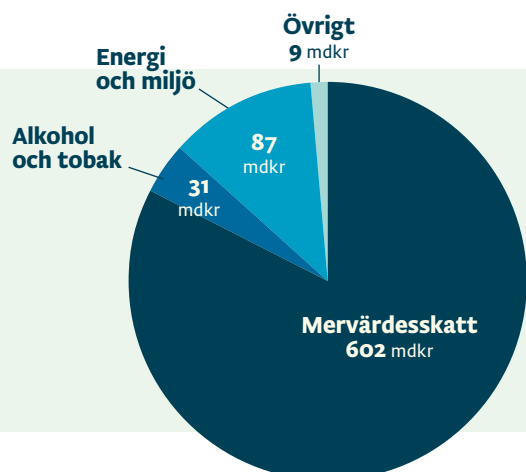
Grundregeln för kapitalinkomstbeskattningen är att såväl avkastning som realisationsvinster från kapital ska beskattas med 30 procent. Numera finns stora avvikelser från detta med många olika och lägre skattesatser.

Beskattningen av kapital bör öka, främst genom mer enhetliga skattesatser.

TCO anser att

- Bostadsbeskattningen bör reformeras för en bättre fungerande bostadsmarknad.
- Fastighetsskatten bör bli mer proportionell mot bostadens värde samtidigt som reavinstskatten kan begränsas för att främja rörlighet och ränteavdragen stegvis trappas ned.
- Kapitalinkomstbeskattningen bör bli mer enhetlig.

Skatt på konsumtion

SKATTEINTÄKTERNA FRÅN KONSUMTION och insatsvaror, inklusive punkt-skatter på miljöskadlig verksamhet uppgår till drygt en fjärdedel, eller 729 miljarder kronor, av skatteintäkterna, varav den absoluta merparten avser mervärdesskatt, moms om 602 miljarder kronor. Skatt på alkohol och tobak uppgår till 31 miljarder, medan skatt på energi, miljö och vägtrafik uppgår till 86 miljarder. Miljöskatter i vid bemärkelse uppgår alltså till 3 procent av de totala skatteintäkterna. Skattereduktionen för Rut och Rot uppgår tillsammans till 21 miljarder. Detta redovisas dock som negativ inkomstskatt.

Mervärdesskatten

Mervärdesskatten, momsen, är idag en av de stora skatteköllorna, och utgår som grund med 25 procent.

Samtidigt finns många, smala som breda, nedsättningar av mervärdesskattesatsen. Exempel på detta är livsmedel, restaurangtjänster, hotell och inrikes persontransporter. Andra områden är helt momsbefriade, och då får heller inte avdrag göras. Det har växt fram ett komplicerat system, med många gränsdragningsproblem, snedvridningar, risk för fel, administrationskostnader och svåröverskådliga konsekvenser.

TCO anser att skatteintäkterna från konsumtion behöver öka.

Mervärdesskatten bör göras mer enhetlig. Det bör även utredas hur mervärdesskatten kan breddas. Kultur och media bör även fortsatt ha en lägre nivå på mervärdesskatten. Detta kan motiveras med kulturens och medias centrala roll i demokratin, behovet av kulturens frihet och tillgänglighet.

Punktskatter på miljö och trafik

Skatteintäkterna från miljöskatter, inklusive vägtrafik, bör öka. Miljöskatter bör dock utformas på ett sådant sätt att den miljöskadliga verksamheten minskar, genom omställning, teknikutveckling och substitution. Ökade miljöskatter kan därför inte stabilt och långsiktigt vara en bärande del av välfärdens finansiering.

Ståndpunkter kring ekonomiska styrmedel för klimatet finns i separat avsnitt.

ROT och RUT

ROT-avdraget har klassiskt ansetts vara en konjunkturinsats, men är nu permanent. ROT-avdraget har bidragit till att minska efterfrågan på svarta tjänster, men förekomsten av svartjobb ökar ändå i byggsektorn. Det konsumenten tror är en vit tjänst kan ändå i nästa led vara svart. Arbetslivskriminalitet i sektorn bör bekämpas med andra medel. Utformningen är också snedvriden mellan de olika upplåtelseformerna. Det finns inget skäl att använda en så stor skattenedsättning för just renovering av egna hem. ROT-avdraget bör därför avskaffas i sin permanenta form, för att i stället kunna användas i vissa konjunkturlägen.

Syftet med RUT-avdraget bör vara att underlätta livspusslet och att tjänsterna ska köpas sjyst och vitt. Utbud av utförare, och användning har successivt utökats både geografiskt och till olika grupper. Inte minst utgör RUT-avdraget en möjlighet för äldre att kunna bo kvar i sin bostad längre.

Med tiden har många tjänster som ligger långt utanför att få vardagen att gå ihop lagts till och taket för hur mycket tjänster som kan köpas utökats kraftigt. Branscherna har också förändrats så att ett köp som kunden uppfattar som sjyst och vitt inte behöver vara det i nästa led.

TCO anser att RUT-avdraget bör begränsas till primära livspusseltjänster, att få vardagen att gå ihop, och takbeloppet per köpare sänkas. På så sätt kan RUT-avdraget ha en legitimitet och uppfylla syftet att bidra till livspusslet på en sjyst marknad.

TCO anser att

- Momsen bör göras mer enhetlig, men undantag för kultur och media bör behållas.
- Uttaget av punktskatter på miljöskadlig verksamhet bör öka.
- Det permanenta ROT-avdraget bör avskaffas.
- RUT-avdraget bör begränsas till att gälla tjänster som direkt berör ”livspusslet”.

Ekonomiska styrmedel för klimat och miljö

FÖR NÄRVARANDE OMFATTAS SVERIGE AV TRE EU-BESLUTADE UTSLÄPPSBUBBLOR:

- EU Emissions Trading System (ETS1) som reglerar utsläpp från industri, elproduktion och flygtrafik. Utsläppsrätter ska fasas ut till 2039, vilket kan komma att kräva ökad klimatrelaterad industripolitik.
- Effort Sharing Regulation (ESR) som reglerar utsläpp från transporter, byggnader och jordbruk. Sverige har en minskningsplikt på 50 % till 2030, vilket lär komma att kräva skärpta klimatpolitiska åtgärder eller en kompletterande nationell utsläppshandel. Kostnaden för utsläppsrätter kommer att belasta från 2027.
- Land Use, Land-Use Change and Forestry (LULUCF) som reglerar kolinlagring i skog och mark. Sverige behöver öka sin netto-inlagring med 4 miljoner ton koldioxid till 2030 vilket kan ske genom högre skogstillväxt, lägre avverkning, eller minskade utsläpp från skogsmarken. Också för att nå LULUCF-målen skulle en nationell utsläpps/inbindningsbubbla kunna användas vid behov.

De klimatrelaterade tullar som föreslås införas i EU brukar benämnas Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM).

Klimatförändringarna innebär stora utmaningar för samhället och ekonomin. TCO anser att växthusgasutsläppen behöver minska fortare och mer kol behöver bindas i skog och mark. TCO anser att såväl Sverige, EU och världens länder bör öka farten i klimatomställningen och införa tillräckligt verkningsfulla och samhällsekonomiskt effektiva klimatpolitiska styrmedel för att klimatmålen i Parisavtalet ska kunna nås.

TCO anser gällande styrmedelsval att främst fortsätta låta EU:s fokus på utsläppsrättshandel vara den vägledande principen för ekonomiska styrmedel i klimatpolitiken. Svenska nationella utsläppshandelssystem kan vid behov införas för att underlätta uppfyllandet av de gemensamma europeiska målen såväl som kompletterande svenska mål. Då garanteras både att utsläppsmålen faktiskt nås och att det sker samhällsekonomiskt effektivt.

Genom handel med utsläppsrätter kan utsläppen regleras och successivt sänkas, samtidigt som kostnaden internaliseras i de varor och tjänster som orsakar utsläpp.

TCO stöder också införande av EU:s konkurrensutjämnade förslag om klimatutsläppsrelaterade tullar, CBAM, förutsatt att de är administrativt hanterbara, rättssäkra och följer WTO:s regler.

TCO anser också att koldioxidskatt på aktiviteter utanför utsläppshandeln bör höjas successivt och att fossila subventioner (skattenedsättningar) bör avskaffas eller omformas för att i stället stödja klimatomställningen. Det skulle minska utsläppen av växthusgaser, skapa skatteintäkter och frigöra medel som kan användas till hållbarhetskapande investeringar eller för att stödja hushåll och företag som bedöms hamna i kläm i omställningen. Klimatneutrala stöd kan i stället utformas vid behov. Reseavdraget för att ta sig till arbetet bör göras färdmedelsneutralt.

TCO:s förslag skulle leda till att skatteintäkterna från skatter och styrmedel för miljö och klimat påtagligt ökar på kortare sikt.

TCO anser att

- EU:s utsläppshandelsystem bör vara det primära styrmedlet för att säkerställa att utsläppsmålen nås och att utsläppen minskar där det är billigast.
- Koldioxidskatter bör successivt höjas för aktiviteter som inte omfattas av utsläppshandel, och vid behov kan intäkterna användas för att stödja hushåll och samhällsnyttiga företag för vilka klimatomställningen blir extra utmanande.
- Fossila subventioner bör avskaffas eller omformas till klimatneutrala stöd.
- Reseavdraget bör göras färdmedelsneutralt.

Genom handel med utsläppsrätter kan utsläppen regleras och successivt sänkas, samtidigt som kostnaden internaliseras i de varor och tjänster som orsakar utsläpp.

Internationella skattefrågor

Internationellt samarbete kring beskattningsfrågor är avgörande för att skapa goda, rättvisa och hållbara villkor för både jobb och företagande och därmed stärkt konkurrenskraft. Särskilt centralt är det gemensamma arbetet mot skatteundandragande, skatteflykt och illojal skattekonkurrens, som kan förhindras av samordnade regler.

På senare år har det internationella samarbetet gått fram i väsentlig högre hastighet och bredd, och lett till internationella överenskommelser såväl inom OECD som EU. Det är angeläget att detta fortsätter. För att även fattigare länder ska involveras har FN tagit initiativ. TCO anser att samverkan med gemensamma regelverk inom EU bör fortsätta framåt.

TCO anser att det internationella samarbetet dock inte bör ske genom att ge EU beslutande eller samordnande roll för beskattning av individer. Skattepolitiken är en central del av varje stats självbestämmande och bör därför fortsatt utformas på nationell nivå, så att varje land kan anpassa skattesystemet efter sina egna ekonomiska, sociala och arbetsmarknads-mässiga förutsättningar och välfärdsambitioner. Det är därför inte lämpligt med vare sig harmonisering eller gemensamma regelverk på EU-nivå för individbeskattning.

Klimatpolitiken är till stor del gemensam inom EU, och system för utsläppshandel och koldioxidinlagring regleras i gemensamma regelverk liksom införandet av klimattullar.

TCO anser att

- Internationellt samarbete är viktigt för att skapa goda och rättvisa konkurrensvillkor.
- Samarbete och gemensamma ramverk är centralt för att bekämpa skatteflykt, skatteundandragande och illojal skattekonkurrens och Sverige bör fortsätta samarbetet inom ramen för såväl EU som OECD liksom FN.
- Beskattning av individer ska fortsatt ingå i det nationella ansvaret för skattepolitiken.
- EU:s utsläppshandel är en central bas för de klimatpolitiska ekonomiska styrmedlen.

Internationellt samarbete kring beskattningsfrågor är avgörande för att skapa goda, rättvisa och hållbara villkor för både jobb och företagande och därmed stärkt konkurrenskraft.

Om TCO

TCO är en partipolitiskt fristående centralorganisation som samlar 12 fackförbund med över 1,2 miljoner medlemmar. Vår uppgift är att påverka politiken och samhällsutvecklingen för goda villkor i arbetslivet. TCO-förbundens medlemmar är både välutbildade och professionella yrkesutövare. De jobbar i landets privata tjänste- och industriföretag, kommuner, regioner, kyrka, statliga myndigheter och i den ideella sektorn. Bland yrkesgrupperna finns allt från ingenjörer och journalister till poliser, ekonomer och sjuksköterskor. Över 60 procent av medlemmarna är kvinnor.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

Tjänstemännens centralorganisation
Linnégatan 14, 114 94 Stockholm
Tel 08-782 91 00, tco.se

